

דבר המערכת

דברים המוקדשים למאיר חת

בינואר 2023 הלכת לעולמך, ואני ידעתי שהייתה לי הזכות להכיר אדם יקר. אין צורך לפרט כאן את כל התפקידים הבכירים שכינת בהם; קורות החיים המרשימים שלך מדברים בעד עצמם: המפקח על הבנקים (השלישי בישראל), יו"ר הבורסה לניירות ערך בתל אביב, יו"ר דירקטוריון חב' טבע ויו"ר דירקטוריון בנק לאומי. וגם באקדמיה הגעת לפסגה: תואר שני במשפטים מאוניברסיטת הרווארד ודוקטורט בכלכלה מהאוניברסיטה העברית; חוקר ומרצה בתחומי הבנקאות; פרסמת עשרות מאמרים וספרים; כיהנת כחבר המועצה להשכלה גבוהה; שימשת כפרופסור חבר ולאחר מכן כפרופסור אמריטוס במסלול האקדמי המכללה למינהל. כל אלה מעידים כמובן על יכולת אישית ומקצועית גבוהה ביותר שהציעה אותך להישגים מרשימים והעניקה למוסדות שכינת בהם הזדמנות ליהנות מאיש מוכשר. אך אני רוצה לדבר כאן על הפן האישי. ההיכרות שלי איתך החלה בעשור האחרון לחייך, שעה שהתפנית להתבונן בעולם במבט רחב, בתמונת עומק שאפשרו לך ניסיוןך וחוכמתך. שיחות רבות קיימנו, על כוס קפה במשרדי מרכז חת במכללה למינהל או בדירתך (ולפעמים גם ב"גולדה", עם גלידה ונילישוקולד, במרכז המסחרי בבית הכרם בירושלים). היה חשוב לך לומר לי דברים שישמשו לעתיד ולדור הבא, דברים שהגיעו ממקום המשלב מקצועיות עם ערכים. שוחחנו על בנקאות ובנקאים, על אקדמיה ואקדמאים, על רגולציה ורגולטורים. משפט המפתח שלך היה: "אם יש אתיקה, אין צורך ברגולציה", וביקשת להאיר דרך לציבור מקבלי ההחלטות; שידעו שהדבר החשוב הוא לפעול לפי קוד אתי, לפי כללי מוסר חברתיים, לפי ערכים אנושיים. על מקבלי ההחלטות, לפיכך, לשקול את כל השיקולים הרלוונטיים ולהימנע משיקולים אישיים; לראות את טובת הציבור בכללותו, ולא רק את טובת הבוחרים; לפעול בשיקפות ולשתף את הציבור; לדעת להודות בכישלון ולדעת לשפר.

והיה לך חזון. לסלול דרך לחוקרות וחוקרים במוסדות האקדמיים בישראל, שיקדישו זמן ומאמץ לחקור את השווקים בישראל. לנתח את המשק שלנו, על הישגיו וחולשותיו, לחשוף בעיות ולהציג המלצות לפתרונות. לעשות זאת בשפה העברית. לכתוב לכתב עת ישראלי, כדי ליצור גשר בין האקדמיה לבין מקבלי ההחלטות. ליצור מקבץ של מחקרים איכותיים, אמפיריים ועיוניים, כדי להיטיב את קבלת ההחלטות בישראל. אתה ידעת, כמובן, שמרבית הדוקטוריות והדוקטורים באוניברסיטאות ובמכללות בישראל העוסקים במדיניות ציבורית, כלכלה ומשפטים כותבים בשפה האנגלית, מנתחים שווקים זרים (בדרך כלל את השוק האירופי או השוק האמריקאי) ופונים לפרסם את מאמריהם בכתבי עת זרים כדי להתקדם. אתה רצית למשוך חזרה הביתה את המוחות הישראליים, כדי שהאקדמיה בישראל תוכל לשרת את הצרכים של המשק הישראלי. החזון הציוני הזה הוליד את התרומה שהענקת להקמת מרכז חת לחקר התחרות והרגולציה. כתב העת מחקרי רגולציה מהווה הגשמה של הרעיון שעליו דיברת. הכרכים שראו בו אור מאגדים מחקרים בינתחומיים בממשק שבין כלכלה למשפט, בנושאים

מגוונים: אכיפה; כלכלה משתפת; תעסוקה ומגדר; רגולציה של הקניין הרוחני; רגולציה של שמירה על איכות הסביבה; השלטון המקומי; השכלה גבוהה בישראל; רגולציה פיננסית; עקרונות האסדרה; אישיוון כלכלי; תחרות; וריכוזיות במשק הישראלי. והתוכניות עודן רבות, ומחקרים נכתבים בנושא רגולציה לעת משבר בעקבות מלחמת חרבות ברזל; ופריקט חדש מושק גם בתחום הרגולציה של התשתיות (משאבי טבע, אנרגיה, תחבורה). ועתה לפנינו ספר מאיר חת, המאגד קובץ מרשים של מחקרים בתחומי בנקאות ופיננסים, שוק ההון ותחרות. תמצאו בו כתיבה של מיטב החוקרות והחוקרים באקדמיה בישראל.

מאיר היקר, היית לי מורה דרך מקצועי. ביוזמת ההקמה של מרכז חת, נתת בי אמון והענקת לי הזדמנות לייסד כתב עת, לכתוב ניירות עמדה, להוביל ימי עיון וכנסים מחקריים ולהנחות קורסים לחינוך סטודנטים בתחומי הרגולציה המגוונים ובשאלת התחלופה בין תחרות לרגולציה. והעיקר, הייתה לי הזכות להכיר אדם יקר, איש אשכולות, אדם עם חזון.

**ד"ר איריס סורוקר, שופטת בדימוס
ראשת מרכז חת לחקר התחרות והרגולציה**